

Fylkeskonservatoren i Buskerud

Drammens Museum

OLDSAKSAMLINGEN

J.nr. 000486 24 FEB 84

Drammen den 23.II. 1984.

Universitetets
Oldsaksamling

SAKSB. AEL ARK.Nr.

AD. UNDERSØKELSE AV HUSTUFTER I NESBYEN OG PÅ GRENSKOGEN BUSKERUDS AMT

Fylkeskonservatoren er blitt gjort oppmerksom på at en til våren skal rive låven på Øye i Nesbyen. Nå er det i og for seg ikke noe oppsiktsvekkende om det ikke hadde vært for at det var akkurat her den såkalte Deveggestuen stod inntil den ble revet omkring 1840. Den skal ha ligget akkurat der hvor låvebroen begynner så en kan jo gjøre seg forhåpninger om å finne den åren som en gang må ha vært der. Foged Ivar Wiel beskriver huset i sin reisebeskrivelse fra 1743. Alt den gang var det en bygning "af stor Ælde." Den bestod i høyden av "ikkun 6 Stokke, hvoraf dog al den løse Ved, paa Norsk kaldet Gjeten, er afhuggen." Døren var så høy at en "maadelig Karl" kunne gå inn uten å bukke seg selv om døren bare var laget i to stokker. Stökkene var tettet med fint, blått klede. Dørstolpene utskåret med "Løvværk" og huset hadde sval på to sider med utskårne pillarer. Stuen fik lys gjennom et "Hul paa Taget, hvor Røgen drev ud." Men det hadde ingen vinduer været paa samme Bygning. Huset skal ha vært bygget 7 år før stavkirken som enken på gården antaes å ha bygget. Wiel berettet videre at huset tjente som tingstue og at der på veggen hang en diger bordplate. I 1743 bodde eieren på et annet sted og hadde overlatt den gamle bygning til "fattig Huusfolk." Jeg skal forsøke å være til stede under rivningen av låven for å holde et øye med hva slags materialer den kan være bygget av; ellers vil også den lokale konservator på Hallingdal Folke-museum holde øye med stedet fra sitt kontorvindu i Sorenskrivergården.

Under en befarings på Grenskogen i Sigdal ble jeg gjort oppmerksom på en hustuft i et meget alderdommelig gårdstun. Til oppimot århundreskiftet skal her ha stått en stue med enormt tømmer, så svært at det den dag i dag går rykter om det. Dette finnes det intet om i bygdeboken som jo er av de grundigste vi i det hele har. Forfatteren lever og jeg har kontaktet ham om han kunne ha opplysninger om dette huset som det bare går rykter om. Såpass bevisste som folk er i dette området, må det ha vært et staselig hus.

Sett i sammenheng med tomten i Nesbyen blir dette interessant som sammenlignings-objekt. Vi er jo her muligens på spor etter to middelalderske årestuer. Tomten i Nesbyen bør undersøkes omgående og i umiddelbar tilslutning også tomten på Grenskogen. Den siste ligger helt åpen og lett tilgjengelig i naturskjønne omgivelser og ligger for så vidt trykt. På gården bor det bare to urgamle ungarer hvorav den ene kan berette om at hans far fortalte om flyttingen. Så vidt jeg kan vurdere dette, er det av betydelig verdi i forskningssammenheng å få undersøkt disse tuftene og det bør settes opp på Oldsaksamlingens gravningsplan for sommeren. Det er selvsagt vanskelig å anslå tidsforbruk, men jeg antar at vi bør regne en uke på hvert sted med 2-4 gravere. Fylkeskonservatoren kan stille til disposisjon kr 10.000 av sitt ekstrahjelpbudsjett og selv ta utgravningen men han antar at der i Oldsaksamlingen vil være folk som har spesiell interesse av en slik undersøkelse som bør være med. Eventuelt kunne vel dette arrangeres som en seminargravning for studentene? Idet jeg håper på Oldsaksamlingens velvilje og pekuniære bistand, tegner jeg meg med fylkeskonservatorial hilsen

Fylkeskonservatoren
i Buskerud

Geir Helgen

Kopi: Arne Berg, 40 Riksantikvaren.